

YANGI KONSTITUTSIYA: IJTIMOY ERKINLIK VA INSON HUQUQLARI
KAFOLATI

Yangiboyev Oxunjon Sharifboy o'g'li

O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti magistratura tinglovchisi

Annotatsiya: *Mazkur maqolada yangi konstitutsiyaning ijtimoiy erkinlik va inson huquqlari kafolatlari haqida so'z yuritiladi. Maqola, konstitutsiyaning ijtimoiy erkinlik va inson huquqlarini ta'minlashdagi muhim rolini, shuningdek, davlatning asosiy huquqiy hujjati sifatidagi ahamiyatini tahlil qiladi. Yangi konstitutsiya, fuqarolarning erkinliklarini kengaytirish, tenglik, adolat va xavfsizlikni ta'minlash, shuningdek, xalqaro huquqiy majburiyatlarga amal qilishni nazarda tutadi. Maqolada ijtimoiy erkinlik, huquqlar va ularga doir normativ o'zgarishlar, shuningdek, konstitutsiyaning ijtimoiy yuksalishga ta'siri batafsil ko'rib chiqiladi. Yangi konstitutsiya, davlat va jamiyatning barcha qatlamlarida erkin va adolatli muhit yaratishda muhim ahamiyatga ega bo'lib, mamlakatning taraqqiyotiga xizmat qiladi.*

Tayanch so'z va iboralar: *yangi konstitutsiya, ijtimoiy erkinlik, inson huquqlari, tenglik, mustaqil sud tizimi, xalqaro huquq, taraqqiyot, erkinlik.*

Abstract: *This article discusses the guarantees of social freedom and human rights of the new constitution. The article analyzes the important role of the constitution in ensuring social freedom and human rights, as well as its importance as the main legal document of the state. The new constitution provides for the expansion of citizens' freedoms, ensuring equality, justice and security, as well as compliance with international legal obligations. The article examines in detail social freedom, rights and regulatory changes related to them, as well as the impact of the constitution on social progress. The new constitution is of great importance in creating a free and fair environment in all layers of the state and society, and serves the development of the country.*

Key words and phrases: *new constitution, social freedom, human rights, equality, independent judiciary, international law, development, freedom.*

Аннотация: *В данной статье рассматриваются гарантии социальной свободы и прав человека новой конституции. В статье анализируется важная роль конституции в обеспечении социальной свободы и прав человека, а также ее значение как основного правового документа государства. Новая конституция предусматривает расширение свобод граждан, обеспечение равенства, справедливости и безопасности, а также соблюдение международно-правовых обязательств. В статье подробно рассматриваются социальная свобода, права и связанные с ними нормативные изменения, а также влияние конституции на социальный прогресс. Новая конституция имеет большое значение в создании свободной и справедливой среды во всех слоях государства и общества и служит развитию страны.*

Ключевые слова и фразы: *новая конституция, социальная свобода, права человека, равенство, независимая судебная система, международное право, развитие, свобода.*

Yangi Konstitutsiya – bu davlatning asosiy huquqiy hujjati bo'lib, mamlakatning ijtimoiy, siyosiy va iqtisodiy hayotini tartibga soluvchi, jamiyatning barcha qatlamlarining huquqiy kafolatlarini ta'minlovchi normativ hujjatdir. Har bir mamlakat o'z konstitutsiyasida jamiyatning erkinlik va huquqlarini kafolatlashga intiladi. Yangi Konstitutsiya esa aynan shu maqsadni amalga oshirishda muhim ahamiyatga ega. Ayniqsa, ijtimoiy erkinlik va inson huquqlarining kafolati bugungi kunda yanada dolzarb bo'lib, har bir davlatning taraqqiyotini belgilovchi asosiy mezonlardan biriga aylangan. Yangi Konstitutsiya ushbu kafolatlarni mustahkamlashga qaratilgan normativ hujjat sifatida muhim ahamiyatga ega.

Ijtimoiy Erkinlik va Inson Huquqlarining Muhimligi

Ijtimoiy erkinlik va inson huquqlari har bir jamiyatning asosiy qadriyatlari bo'lib, ularning ta'minlanishi fuqarolarning farovonligi va tinch-totuv yashashini kafolatlaydi. Inson huquqlari – bu har bir shaxsning davlat va jamiyat oldida erkin va teng ravishda yashash huquqi bo'lib, ular tenglik, ozodlik, adolat, xavfsizlik va o'zligini ifodalash kabi asosiy prinsiplarni o'z ichiga oladi.

Bundan tashqari, ijtimoiy erkinlik, fuqarolarning o'z fikrini erkin ifoda etish, birlashish, norozilik aksiyalarini o'tkazish, tanlash va saylanish huquqlarini ta'minlash kabi elementlarni o'z ichiga oladi. Shu bilan birga, ijtimoiy erkinlik va inson huquqlari, har bir jamiyatda insonning daxlsizligi va qadr-qimmatini hurmat qilishni ta'minlashi kerak.

Yangi Konstitutsiyaning Roli

Yangi Konstitutsiya jamiyatda ijtimoiy erkinlik va inson huquqlarini kafolatlashda zarur huquqiy asosni yaratadi. Har bir davlat, o'z konstitutsiyasida, uning asosiy prinsiplarida, inson huquqlarining ta'minlanishini ustuvor vazifa sifatida belgilaydi. Konstitutsiyaning o'zgartirilgan yoki yangi shakli, odatda, davlatda yuz berayotgan ijtimoiy, siyosiy yoki iqtisodiy o'zgarishlarga javoban, fuqarolarning huquqlarini yanada kengaytirish va himoya qilishga qaratilgan bo'ladi.

Misol uchun, yangi konstitutsiyalarda, davlatning fuqarolarga taqdim etadigan huquqlari ro'yxati kengaytirilishi mumkin. Bunday huquqlar ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, madaniy, ekologik va boshqa sohalarida ta'minlanishi mumkin. Har bir davlat o'z konstitutsiyasida fuqarolarning ta'minlanadigan huquqlarini aniq ko'rsatishi lozim, bu esa ijtimoiy erkinlik va inson huquqlarining kafolati sifatida xizmat qiladi.

Ijtimoiy Erkinliklar Kafolati

Yangi konstitutsiyalarda ijtimoiy erkinliklarning ta'minlanishi muhim o'rin tutadi. Bu, fuqarolarning erkin ifodalanish, yig'ilish, norozilik aksiyalarini o'tkazish huquqlarini to'liq kafolatlashni nazarda tutadi. Har bir davlatda, fuqarolar o'z fikrlarini erkin ifoda etish, siyosiy jarayonlarda ishtirok etish, jurnalistik erkinlik va boshqalarga erkinlik taqdim etishi kerak. Shuningdek, yangi konstitutsiyalar, o'z ichiga, jamiyatning har bir a'zosiga teng huquqlar va imkoniyatlarni yaratishga qaratilgan chora-tadbirlarni oladi. Bunday o'zgarishlar, jamiyatda erkin va adolatli ijtimoiy muhitni yaratish maqsadida amalga oshiriladi.

Inson Huquqlarining Kafolati

Inson huquqlarining kafolati yangi konstitutsiya orqali amalga oshiriladigan yana bir muhim yo'nalishdir. Inson huquqlari – bu nafaqat huquqiy nuqtai nazardan, balki axloqiy va madaniy jihatdan ham jamiyatning o'ziga xos qadriyatlaridan biridir. Yangi konstitutsiyada inson huquqlarini kafolatlash, nafaqat ularning o'zini mustahkamlash, balki jamiyatdagi ijtimoiy tenglik va adolatni ta'minlashni nazarda tutadi.

Bundan tashqari, yangi konstitutsiyalarda davlat fuqarolarining huquqlarini himoya qilish uchun, mustahkam institutlar yaratadi. Masalan, mustaqil sud tizimi, inson huquqlarini himoya qilish bo'yicha tashkilotlar, ombudsman institutlari kabi tuzilmalar orqali, inson huquqlarining amalga oshirilishini ta'minlash mumkin.

Inson Huquqlari Bilan Bog'liq Yangi Konstitutsiya Normalarining Takomillashishi

Yangi konstitutsiyalar inson huquqlarini kengaytirish va himoya qilish uchun yangi normativ hujjatlar qo'shishni o'z ichiga oladi. Bugungi kunda, global miqyosda ko'plab davlatlar inson huquqlari bo'yicha xalqaro shartnomalar va deklaratsiyalarni ratifikatsiya qilishga tayyor. Yangi konstitutsiyalarda xalqaro huquqiy aktlar, jamiyatning xalqaro huquqdagi majburiyatlarini bajarish uchun o'zgarishlar kiritish muhimdir.

Misol uchun, Birlashgan Millatlar Tashkiloti (BMT) tomonidan qabul qilingan Inson huquqlari umumjahon deklaratsiyasi, davlatlar tomonidan ratifikatsiya qilingan shartnomalar yangi konstitutsiyalarni shakllantirishda asosiy qo'llanmalardan biridir. Yangi konstitutsiya, ayniqsa, inson huquqlarining jamiyatning barcha qatlamlari uchun teng va adolatli ta'minlanishini kafolatlashi lozim.

Yangi Konstitutsiya va Ijtimoiy Yuksalish

Ijtimoiy erkinlik va inson huquqlarining kafolati yangi konstitutsiyaning asosiy vazifalaridan biri bo'lib, u mamlakatning ijtimoiy yuksalishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Inson huquqlarining kengayishi, jamiyatning erkin, adolatli va teng huquqli bo'lishini ta'minlash orqali davlatning iqtisodiy va siyosiy taraqqiyotiga yordam beradi. Fuqarolar o'z huquqlaridan to'liq foydalanganda, ular ijtimoiy va iqtisodiy jarayonlarda faol qatnashish imkoniga ega bo'ladi. Bu esa jamiyatda barqarorlik, taraqqiyot va rivojlanish uchun muhim omil bo'ladi.

Ijtimoiy Erkinliklar va Inson Huquqlari Kafolati

Ijtimoiy erkinlik va inson huquqlari har bir shaxsning asosiy huquqlari bo'lib, ular jamiyatda adolat va tenglikni ta'minlashda zarur bo'ladi. Ijtimoiy erkinliklar, fuqarolarga o'z fikrlarini erkin ifoda etish, saylash va saylanish huquqini amalga oshirish imkoniyatini beradi. Yangi konstitutsiyalar, aynan shu huquqlarni kengaytirish va mustahkamlashga qaratilgan. Inson huquqlari esa, daxlsizlik, erkinlik, tenglik va xavfsizlik kabi asosiy qadriyatlarni o'z ichiga oladi. Bu huquqlar davlat tomonidan himoya qilinishi kerak.

Yangi konstitutsiyalar, odatda, fuqarolarni huquqiy himoya qilish va ijtimoiy erkinliklarni kafolatlashga qaratilgan bo'ladi. Shuningdek, davlatning ijtimoiy va siyosiy tizimida o'zgarishlar yuz berishi mumkin, bu esa fuqarolarning huquqlarini ta'minlash uchun zarur chora-tadbirlarni amalga oshirishga yordam beradi. Misol uchun, yangi konstitutsiyalarda fuqarolarning jamiyatda teng huquqlarga ega bo'lishi, ta'lim, sog'liqni saqlash va boshqa asosiy xizmatlardan erkin foydalana olishlari kafolatlanadi.

Yangi Konstitutsiya va Ijtimoiy Tenglik

Yangi konstitutsiya, ijtimoiy tenglikni ta'minlashda ham muhim rol o'ynaydi. Ijtimoiy tenglik nafaqat iqtisodiy imkoniyatlar, balki fuqarolarning barcha huquqlari bo'yicha tenglikni ta'minlashni ham anglatadi. Bu fuqarolarni irqi, diniy, etnik yoki jinsiy farqlarga qarab kamsitishning oldini olishga qaratilgan normativ normalarni o'z ichiga oladi. Yangi konstitutsiyada ijtimoiy tenglikka doir normativ hujjatlar, davlatning barcha fuqarolariga teng huquqlar va imkoniyatlar yaratishini ta'minlaydi.

Shuningdek, jamiyatda ijtimoiy tenglikka erishish uchun, davlat ta'lim, sog'liqni saqlash va boshqa ijtimoiy xizmatlarni adolatli taqsimlashni ta'minlashi kerak. Bunda, ayrim qatlamlar, masalan, kam ta'minlangan fuqarolar, ayollar yoki etnik ozchiliklar guruhlar uchun ijtimoiy himoya tizimlarini rivojlantirish zarur. Yangi konstitutsiya bunday guruhlarga alohida e'tibor qaratish va ularning huquqlarini himoya qilishni kafolatlashi lozim.

Erkinlik va O'zini Ifodalash Huquqi

Yangi konstitutsiya ijtimoiy erkinlikni ta'minlashga alohida urg'u beradi. Fuqarolar o'z fikrlarini erkin ifoda etish, matbuot va axborot erkinligi kabi huquqlardan foydalanish imkoniyatiga ega bo'lishi kerak. Jurnalistik erkinlik, davlat va jamiyatdagi muhim jarayonlarni yoritishda va fuqarolarning ta'lim olishda katta ahamiyatga ega. Yangi konstitutsiya bu huquqlarni kengaytirish va himoya qilishga qaratilgan bo'ladi.

Jurnalistlar va axborot vositalari, o'z navbatida, davlatning korrupsiya, siyosiy muammolar yoki jamiyatdagi adolatsizliklarni yoritish uchun erkinlikka ega bo'lishlari kerak. Buning uchun yangi konstitutsiya matbuotning erkinligini ta'minlaydigan me'yorlarni kiritishi zarur. Bu nafaqat davlat va jamiyatda erkinlikni ta'minlash, balki fuqarolarga o'z fikrlarini erkin ifoda etish imkonini yaratadi.

Inson Huquqlari va Xalqaro Majburiyatlar

Yangi konstitutsiya, shuningdek, xalqaro huquqiy majburiyatlarni hisobga olgan holda, inson huquqlarini ta'minlashga qaratilgan bo'ladi. Ko'pgina mamlakatlar, BMT tomonidan qabul qilingan Inson huquqlari umumjahon deklaratsiyasini ratifikatsiya qilgan. Shunday qilib, yangi konstitutsiyalarda xalqaro shartnomalar va huquqiy aktlar, fuqarolarning huquqlarini himoya qilishda asosiy manba sifatida qabul qilinadi.

Yangi konstitutsiyalar, xalqaro inson huquqlari me'yorlarini bajarish uchun zarur chora-tadbirlarni o'z ichiga oladi. Davlatlar, shuningdek, o'z fuqarolariga xalqaro huquq doirasida huquqiy yordam taqdim etish va ularning huquqlarini himoya qilishda qat'iy bo'lishi kerak. Yangi konstitutsiya, mamlakatning xalqaro huquqdagi majburiyatlarini bajarishni ta'minlashga yordam beradi, shu bilan birga, xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikni kuchaytiradi.

Yangi Konstitutsiya va Ijtimoiy Yuksalish

Yangi konstitutsiya, davlatda erkinlik va inson huquqlarini kengaytirish orqali ijtimoiy yuksalishga erishishda asosiy vosita bo'ladi. Jamiyatda erkin va adolatli muhit yaratish, fuqarolarning huquqlarini ta'minlash, iqtisodiy va siyosiy taraqqiyotni tezlashtiradi. Bu esa, o'z navbatida, davlatning umumiy rivojlanishiga hissa qo'shadi.

Fuqarolar o'z huquqlaridan to'liq foydalanganda, ular ijtimoiy va siyosiy jarayonlarda faol qatnashish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu, o'z navbatida, jamiyatda barqarorlik va rivojlanishni ta'minlashga yordam beradi. Yangi konstitutsiya jamiyatda ijtimoiy, siyosiy va iqtisodiy barqarorlikni yaratishda muhim ahamiyatga ega bo'ladi. Yangi huquqiy normalar, shuningdek, davlatning xalqaro miqyosda obro'-e'tiborini oshiradi va dunyo hamjamiyatida o'zining ijtimoiy yuksalishdagi yutuqlarini namoyon qiladi.

Xulosa:

Yangi konstitutsiya ijtimoiy erkinlik va inson huquqlarining kafolati sifatida mamlakatda huquqiy adolat, tenglik va farovonlikni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Konstitutsiya fuqarolarning asosiy huquqlarini himoya qilish, ularning erkinligini kengaytirish,

davlat va jamiyatdagi ijtimoiy va siyosiy barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qiladi. Shu bilan birga, yangi konstitutsiya xalqaro huquq normalariga amal qilishni va mamlakatni global miqyosda inson huquqlarini hurmat qilish borasida mas'uliyatli davlat sifatida tanitishni maqsad qilgan.

Konstitutsiyadagi yangilanishlar fuqarolarning ijtimoiy erkinliklarini ta'minlash, ularning huquqlarini himoya qilishda zarur chora-tadbirlarni belgilashga xizmat qiladi. Bularning barchasi jamiyatning har bir fuqarosi uchun teng imkoniyatlar yaratish, ijtimoiy tenglikni ta'minlash va adolatli tizim qurish yo'lida muhim qadamdir. Yangi konstitutsiya, shuningdek, jamiyatda erkin va adolatli muhit yaratishga, mamlakatning ijtimoiy va iqtisodiy rivojlanishiga hissa qo'shishga, shu bilan birga, fuqarolarning kelajakdagi erkinligini va farovonligini kafolatlashga xizmat qiladi.

Shu sababli, yangi konstitutsiya ijtimoiy erkinlik va inson huquqlarini himoya qilishda faqat huquqiy hujjat sifatida emas, balki jamiyatdagi ijtimoiy yuksalish va taraqqiyotning poydevori sifatida qaralishi lozim. O'zgarishlar va yangilanishlar, mamlakatning taraqqiyot yo'lida yuksalish uchun mustahkam asos yaratadi va jamiyatni huquqiy adolat, tenglik va erkinlik prinsiplariga asoslangan yangi bosqichga olib chiqadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. **Showvozov, T. (2020).** Yangi Konstitutsiya va Inson Huquqlari. Toshkent: Adolat Noshirligi.
2. **Ismoilov, A. (2019).** Ijtimoiy Erkinlik va Huquqlarni Himoya Qilish. Tashkent: O'zbekistonda huquqiy islohotlar.
3. **Uzbekistan Constitution (2019).** The Constitution of the Republic of Uzbekistan. Tashkent: National Legislation Database.
4. **G'ulomov, S. (2018).** Xalqaro Huquq va Inson Huquqlari. Toshkent: O'zbekiston Yuridik Akadimiya nashri.